

Arbejdsdokument for forvaltning af Mariagerfjord Kommunes egne skove

Et punkt i Mariagerfjord Kommunes Byråds vision er at ”Vi vil udvikle biodiversiteten og understøtte et aktivt udeliv ved skov, strand og fjord”. Et middel til at understøtte netop denne del af Byrådets vision er bl.a. forvaltningen af kommunens egne skove.

Mariagerfjord Kommune forvalter kommunens skove med to, sideordnede formål:

1. At styrke og fremme skovenes funktion som rekreative områder til glæde for kommunens borgere og turister
2. At styrke og fremme skovenes biodiversitet samt medvirke til et renere miljø

Den fredede egeskov i Hobro Østerskov

Derudover skal forvaltningen af skovene i mindre omfang bidrage økonomisk til den daglige drift af skovene, når det ikke strider med de to overordnede formål.

Baggrund

Mariagerfjord Kommune ejer ca. 250 ha skov og de fordeler sig på 5 større skove og flere mindre skovområder. De 5 større skove er Hobro Østerskov og Hørby plantage tæt ved Hobro og Ravns graner, Linddale og Hadsund Lilleskov som er beliggende i og ved Hadsund. De mindre skovarealer fordeler sig over flere mindre skove ved Hadsund, men også i Assens, Mariager og Arden.

I 2010 blev der formuleret en skovvision for forvaltning af kommunens skove, som skovene er blevet forvaltet ud fra efterfølgende. Skovvisionen tog udgangspunkt i, at de kommunale skove i Mariagerfjord Kommune udgør meget centrale dele af et netværk af naturområder, hvortil der knytter sig store rekreative og naturmæssige værdier. Som et led i arbejdet med skovvisionen, blev der udarbejdet skovkort for de fleste af kommunens skove, hvor der er beskrevet træsammensætning, infrastruktur og arealtabeller. Derudover fik kommunen ligeledes i 2010 udarbejdet en faglig rapport; ’Natur i Mariagerfjord Kommunes skove’. Rapporten bygger på en grundig kortlægning af naturværdierne i skovene, med konkrete anbefalinger til en fremtidig forvaltning. Forvaltningen har efterfølgende været baseret på rapportens resultater og de opdaterede skovkort, og har haft fokus på at tage størst muligt hensyn til de eksisterende naturværdier i skovene og sikre en balance mellem benyttelse og beskyttelse.

Forvaltning af de rekreative værdier i de kommunale skove

Generelt rummer skove store rekreative værdier, og skove og adgang til natur har stor betydning for befolkningens sundhed både fysisk, mentalt og socialt. Oplevelser i naturen og

skoven er enormt populære blandt befolkningen, som benytter skovene til et væld af aktiviteter, såsom gåture, stilletid, løb, overnatning, hundeluftning og meget andet. Det er også dokumenteret at ophold i naturen reducerer følelsen af stress og angst samt har positiv indflydelse på en række (livsstils)sygdomme og dermed vores livskvalitet. Danskere der bor med mere end en kilometer til et grønt område har således større sandsynlighed for et dårligere helbred.

Derudover rummer adgang til skov også en værdi i forhold til turisme og bosætning. I Mariagerfjord Kommunes interne og løbende dataindsamling af motivationer for til- og fraflytning påbegyndt primo 2024, er der en tydelig indikation på at smuk natur og de grønne områder er en af de absolut væsentligste årsager til at flytte til kommunen. Kommunens skove med deres udvidede adgangsmuligheder i forhold til private skove, rummer derfor en væsentlig værdi ift. alle ovennævnte rekreative parametre.

Kendetegnende for de større kommunale skove i Mariagerfjord Kommune er den bynære beliggenhed, hvilket giver en stor del af kommunens borgere let adgang til at færdes i skovene. Et hovedformål for forvaltningen af kommunens skove er derfor at fremme borgernes adgang til og brug af skovene. Dette skal gøres ved at forbedre og udbygge de eksisterende faciliteter i skovene, herunder stier og afmærkede ruter, veje, bålpladser, shelters, opholdsrum mv., samt ved på sigt at gøre skovene naturmæssigt mere spændende og varierede at færdes i. Disse tiltag skal forvaltes i et samspil og i en balance mellem benyttelse og beskyttelse.

Forvaltning for biodiversitet, naturværdier og miljøhensyn i de kommunale skove

Naturen i skovene er en vigtig del af biodiversiteten i Danmark, fordi skovene er levested for mange vilde dyr og planter og andre organismer. Nogle skovområder er naturmæssigt mere værdifulde end andre, fordi de er bedre levesteder for dyr, planter og andre organismer.

Rapporten 'Naturen i Mariagerfjord Kommunes skove' dokumenterer, at de 5 større kommunale skove i Mariagerfjord Kommune rummer betydelige naturværdier. I alt blev der fundet hele 77 arter, der enten er sjældne eller sårbare, de såkaldte Rødliste-arter, eller arter, hvis tilstedeværelse er en indikation på høj skovnaturkvalitet - de såkaldte indikatorarter. Derudover rummer skovene en række lysåbne naturarealer, bl.a. moser, søer og vandløb, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Forvaltningen af kommunens skove har derfor som sit andet hovedformål, at fremme naturens mangfoldighed i skovene, til glæde for naturen og skovgæsten. Derudover skal forvaltningen bidrage til de statslige mål om at bremse tabet i biodiversitet i Danmark og leve op til EU's Biodiversitetsstrategi og kommunens egen Biodiversitetsstrategi fra 2019. Kommunens egen Biodiversitetspolitik har 4 pejlemærker, hvor ét er at "Vi værner om det uerstattelige" og herunder er skovene repræsenteret med f.eks. deres meget gamle træer og tilknyttede sjældne og sårbare arter. Et andet pejlemærke er "Vi går forrest" og i forhold til skovene er det relevant ift. en skovforvaltning der arbejder mod en dynamisk natur, som primært er styret af naturlige processer.

Forvaltningen af skovene har derfor som fokus at fremme de forhold og miljøer i skoven, der har størst betydning for skovnaturen og de lysåbne naturtyper, og det skal være et mål i sig selv, at skovene er i god økologisk tilstand. Forvaltningen af skovene vil tage udgangspunkt i de

eksisterende naturværdier, og de mindre artsrige dele af skovene udvikles mod en større biodiversitet.

Derudover er Mariagerfjord Kommunes skove vigtige i forhold til et renere og sundere miljø omkring os. Kommunens skove bliver forvaltet uden brug af pesticider og andre hjælpestoffer, og udvaskning af forurenende stoffer til grundvandet og Mariager Fjord bliver således meget begrænset.

Endvidere er ekstensivt drevne skove i stand til at binde store mængder CO₂, der ellers ville bidrage til den globale opvarmning via drivhuseffekten. Gode, stabile ekstensivt forvaltede skove er derfor med til at bidrage positivt til kommunens indsats for et bedre og renere miljø og kommunens Klimaplan.

Generel og konkrete forvaltningsprincipper af Hobro Østerskov, Linddale og Hørby Plantage

For alle 3 skove – Hobro Østerskov, Linddale og Hørby plantage – gælder at de ligger meget bynært og er meget populære udflugtsmål for byernes borgere og turister.

Hobro Østerskov har både en markeret vandrerute (opdateret i 2025), sheltere, etablerede bålsteder, bord-bænkesæt og 2 madpakkehuse. Linddale har en markeret rundtur, bord-bænkesæt og et ”pusterum”, mens Hørby Plantage har en shelterplads, samt opholdsplads og borde-bænkesæt ved Mågesøen.

Infrastruktur som skovveje, parkeringspladser, nye ruter og faciliteter til understøttelse af friluftsliv kan fortsat udvikles og tilpasses i alle 3 skove, for bl.a. at understøtte skovoplevelsen.

Orienteringsløb tillades i alle 3 skove, men der skal tages hensyn til at der ikke løbes gennem mere sårbar natur som moser og hængesække.

Der formidles om skoven og de rekreative muligheder med skilte flere steder i skovene.

Særligt for Hobro Østerskov er fredningen fra 1958 af 4,5 ha gammel egeskov. Formålet med fredninger er at bevare de gamle og smukke egetræer, og herunder hindre opvækst af primært ahorn. Opvæksten af særligt ahorn er bl.a. holdt nede ved græsning med kvæg på arealet. Der er meget lidt selvforryngelse af eg, så der er særlig fokus på at få nye egetræer til at etablere sig i fredningen.

Den skovmæssige forvaltning i alle 3 skove læner sig derudover op af Naturstyrelsens ”Overordnede retningslinjer for forvaltning af urørt skov – i statens skove”

Med urørt skov forstås forstligt urørt - dvs. kommerciel skovdrift ophører og formålet bliver at fremme biodiversitet. Udgangspunktet er, at der skal være så lidt aktiv naturforvaltning i den urørte skov som muligt på sigt, men der kan gennemføres græsning og i et vist omfang andre tiltag til fordel for biodiversiteten, ligesom hensyn til bl.a. friluftslivet og fortidsminder fortsat skal tilgodeses. Naturlig hydrologi genoprettes så vidt muligt, hvor dette måtte mangle. Der gennemføres desuden naturgenopretning, ved bl.a. at skabe lysninger og mere naturlig variation i skovens struktur og tæthed. Det sker f.eks. ved fjernelse af ikke-hjemmehørende træer, mens fældede/ veteraniserede hjemmehørende træarter efterlades som dødt ved til svampe og insekter mv. Dog kan der efter konkret vurdering udtages og sælges

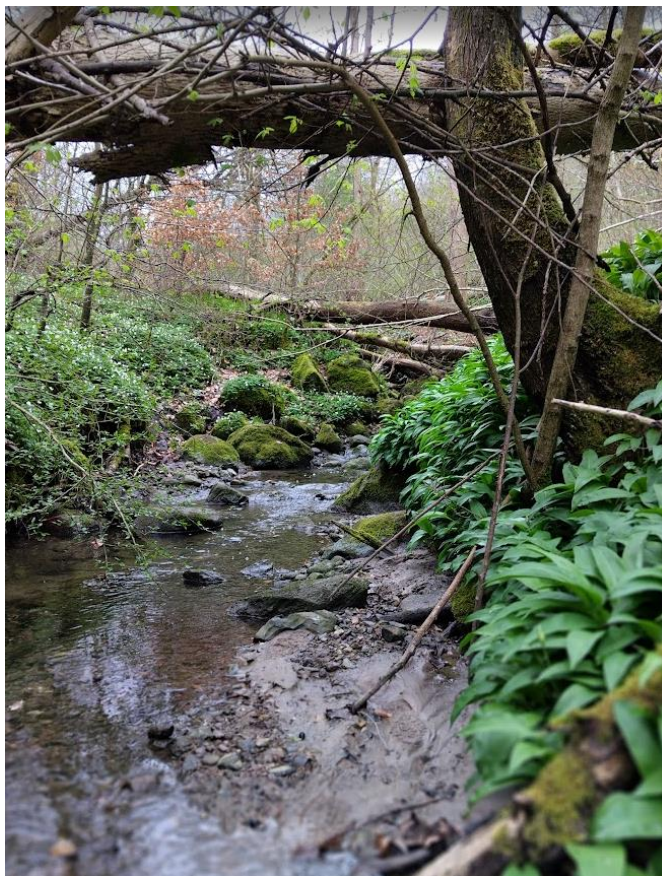
hjemmehørende træer i særlige tilfælde, f.eks. hvor der på et areal er truede arter, der kræver solbeskinnede skovlysninger eller for at tilgodese kulturhistoriske formål.

Hvis der kan skabes muligheder for det, skal det overvejes om der kan etableres græsning med fx kvæg og heste, som det som nævnt allerede sker i det fredede egekrat i Hobro Østerskov.

Både i Hørby Plantage og Linddale er der stadig en del udenlandske nåletræsarter, som det på sigt er målet at konvertere til hjemmehørende arter. Det gøres ved forstlige tyndinger og på sigt afdrift. I flere af afdelingerne med nåletræ, er der indplantet løvtræer. Disse lysnes der for, så de på sigt kan fungere som overstandere ved afdrift af nåletræerne.

Mens Hobro Østerskov og Linddale Skov er domineret af hjemmehørende træarter, særligt eg og bøg, er Hørby Plantage domineret af nåletræsplantninger. Her findes dog en del hjemmehørende træarter, både som plantninger og som spontan opvækst. Det vurderes derfor at der er glimrende potentiale for konvertering til løvtræsdomineret skov, enten ved selvsåning eller plantning, hvis selvsåning ikke opfylder Skovlovens krav til mængden af træer pr arealenhed.

Rødgran kan betragtes i dag generelt som enten ikke-hjemmehørende eller potentielt hjemmehørende afhængigt af perspektivet. Flere sjældne og truede arter er dog knyttet til rødgran. Der vurderes derfor at være et biodiversitetspotentiale forbundet med arten, men mange steder er rødgran i høj grad overrepræsenteret i skovene i forhold til, hvad biodiversitetspotentialet egentlig retfærdiggør. Rødgran bevares i et vist omfang i kommunens skove.

Kirkedalsbækken i Hobro Østerskov

Ahorn er ligeledes afhængig af synspunktet ikke-hjemmehørende eller potentielt hjemmehørende, men sidestilles i nærværende sammenhæng med ikke-hjemmehørende træarter. I skove, hvor der opleves problemer med ahorn i forhold til bevaring af skovens biodiversitetspotentiale, f.eks. hvor den truer lysåbne skovnaturtyper med tilgroning, kan ahorn fældes.

I forbindelse med fældninger tages der særlige hensyn til de hjemmehørende buske som f.eks. tjørn, hyld, hassel, kornel, slåen, gyvel, tornblad m.fl., så de f.eks. får mere plads og lys.

Ved plantning anvendes arter som er hjemmehørende, lokalt tilpasset og naturligt forekommende regionalt. Se f.eks. www.plantevalg.dk

Fortidsminder i skove, er beskyttet af Naturbeskyttelsesloven og deres tilstand må ikke ændres. Kommunen har plejepligt på egne beskyttede fortidsminder.

Skovene er dermed som udgangspunkt skov, hvor de naturlige dynamikker udfolder sig med selvforvaltende natur og biodiversiteten understøttes.

Konkret forvaltningsprincip for Hadsund Lilleskov

Hadsund Lilleskov er udlagt til hundeskov. Forvaltningen af skoven har derfor primært til formål at skoven fortsat er et hensigtsmæssigt og egnet område for benyttelsen til hundeskov, og sekundært at der er et flot skovbillede og skovmiljø at gå tur i. Gamle og døde træer bevares, hvis de ikke udgør en risiko for publikum.

Konkret forvaltningsprincip for Ravns Graner

Ravns Graner består primært af nåleskov og yngre egeskov. Nåleskoven forvaltes med de rekreative interesser for øje, men også skovdyrkning i mindre grad, som det eneste sted i kommunen. Her er få naturværdier og særligt den ikke hjemmehørende nåletræsart grandis selvår sig i et omfang, så det ikke virker realistisk at konvertere til anden træart.

Området med eg, forvaltes ift. den gennemgående sti og skovoplevelsen for publikum, og der er lavet mindre lysninger/opholdsrum mellem egene, til gavn for både de rekreative interesser og variationen i skoven med tilhørende biodiversitet.

Konkret forvaltningsprincipper for kommunens egne mindre skove

Forvaltningen af de mindre skove ved Hadsund, Assens; Mariager og Arden er som udgangspunkt forvaltet efter samme principper som i Hobro Østerskov, Linddale og Hørby plantage. Her indtænkes rekreative interesser i det omfang det er muligt, men ellers forvaltes de efter principperne for urørt skov som nævnt ovenfor. Småskovene skal også i det omfang det er muligt, indgå i arbejdet med at skabe en større sammenhængende natur i kommunen.

Fremtidens skove i Mariagerfjord Kommune

Det langsigtede mål med driften af skovene i Mariagerfjord Kommune er at skabe varierede, bæredygtige og spændende skove, hvor der er en god balance mellem benyttelse og beskyttelse, mellem friluftsliv og natur. Som udgangspunkt er der plads til alle, men anvendelsen af skovene skal løbende afvejes under hensyntagen til de mangeartede interesser.

Det er Mariagerfjord Kommunes overbevisning, at den ovenstående beskrevne forvaltning af kommunens skove, vil gøre skovene til et stort aktiv for kommunen, både i forhold til borgerne, turister, miljøet og naturen.